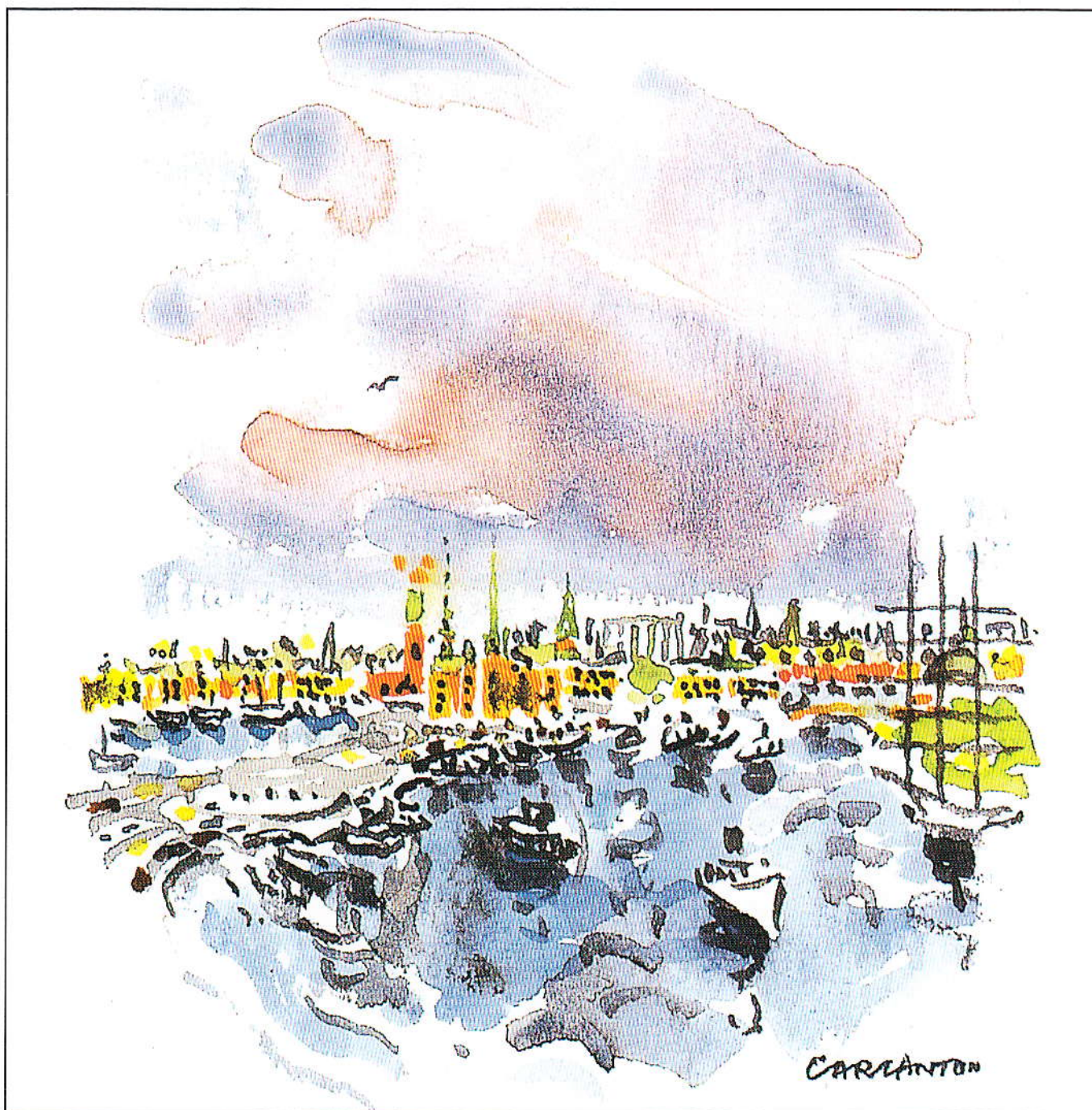

LARY

Nummer 2 ♦ Juni 1997

Svenska Laryngförbundet

RÄTTIGHETER ELLER ALLMOSOR *Sid 5*

SEMINARIUM, 30-ÅRSJUBILEUM OCH RIKSSTÄMMA 1997 *Sid 10*

FURUSJÖN GER DIG LIVSLUSTEN ÅTER! *Sid 7*

Laryngförbundets Tidskrift

LARY

Årgång 24 - Nr 2/1997

◆
Ansvarig utgivare
Bo Persson

◆
Redaktör
Per-Arne Herbertson

◆
Medarbetare i redaktionen
Hans-Åke Ellvén och Elise Lindqvist

◆
Svenska Laryngförbundet
Kansli
Besöks- och postadress
Barks väg 14, 170 73 Solna
Tel: 08-655 83 10 Fax: 08-655 46 10
Texttelefon: 08-655 43 20
Postgiro: 85 17 54-2
Bankgiro: 5703-3573

◆
Förbundsordförande
Bo Persson
Övre Hanterverksgatan 20 A
831 36 Östersund
Telefon: 063-12 30 41
Mobiltelefon: 070-512 51 96

◆
Kassaförvaltare
Gert Hall
Kastvindsvägen 2, 231 55 Trelleborg
Telefon: 0410-149 52

◆
Föreningskonsulenter
Hans-Åke Ellvén
Kavallerigatan 76
194 75 Upplands Väsby
Telefon bostad: 08-590 856 78
Mobiltelefon: 010-212 01 56

◆
Per-Arne Herbertson
Vinkelgatan 4, 692 36 KUMLA
Telefon bostad: 019-57 18 86
Fax bostad: 019-57 19 90
Mobiltelefon: 070-628 65 16
E-post: EPAH@online.idg.se

◆
Stiftelsen Laryngfonden
Barks väg 14, 170 73 Solna
Telefon: 08-655 40 01
Postgiro: 91 82 58-5
Bankgiro: 5793-0661

◆
Grafisk Formgivning
Malin Dannemann

◆
Tryck
Enskede Offset AB, Stockholm

LEDAREN

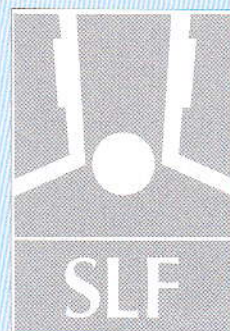
Att utge en förbundstidning fyra gånger om året är inte något litet jobb, framför allt om enbart redaktionsgruppen skall fylla tidningens spalter. Det måste finnas några utanför redaktionen som upplever saker som kan fånga läsarnas intresse. Skriv isåfall till redaktionen om sånt som du tycker är viktigt och som du tror att andra kan ha nytta av. Detta kan ju gälla såväl negativa som positiva upplevelser. Det går ju även att starta debatt om t ex vad skall förbundet göra för att underlätta för föreningen och vad skall föreningen göra för mig som medlem. Men helt klart är att alla debatter skall vara utan t ex personliga påhopp, stadgefrågor mm som gäller förbundet och föreningen skall lösas den normala vägen allt annat kan vi tänka oss att ta upp även om vi vill förbehålla oss rätten att stoppa en debatt som visar tecken till att spåra ur.

Ju mer sakligt material vi får in från våra läsare ju mer intressant blir tidningen för oss alla.

Redaktionsgruppen ■

LARY – en tidskrift för

- ◆ **laryngektomerade** – de som fått struphuvudet bortopererat.
- ◆ **hemilaryngektomerade** – de som fått ena stämbandet bortopererat.
- ◆ **glossektomerade** – de som fått tungan bortopererad helt eller delvis.
- ◆ de som opererats för cancer i munhålan.
- ◆ de som genom strålbehandling fått bestående men.

Svenska Laryngförbundet

- ◆ har läns- och regionföreningar verksamma över hela landet.
- ◆ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder.
- ◆ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped, kuratorer och dietister.
- ◆ är en av huvudmännen i Cancerfonden.
- ◆ tillhör handikappförbundets samarbetsorgan.
- ◆ finansieras genom medlemsavgifter och anslag, bl a statliga organisationsstöd.
- ◆ har instiftat fristående Stiftelsen Laryngfonden, som bl a ger rehabiliteringsstöd till de som drabbats av cancer i öron, näsa och halsområdet.
- ◆ arbetar för lika rätt till behandling, vård och rehabilitering samt för social trygghet.
- ◆ utger tidskriften Lary.
- ◆ värnar sina medlemsgruppers intressefrågor.

Kanslispalten

Äntligen har värmen kommit. Snart är den efterlängtdade semestern här. Kansliet är stängt hela juli månad. Vi kommer sedan tillbaka fulla av energi för att ta vid där vi slutade.

Denna vår har varit hektisk, då tänker vi på seminariet, 30 års jubiléet och riksstämman. Mycket skall klaffa såsom hotellbokningar, festligheten, underhållningen mm. Handlingar av olika slag skall sändas ut till berörda personer. Ibland sprang vi runt bordet för allt vad tygen höll, för att sortera papper, stoppa dem i kuvert och få dem med posten för att de skulle hinna ut i tid. Det känns fint att allt fungerade bra och alla var nöjda. Alla som jobbar med någon form av verksamhet vet att det alltid finnes en hand bakom varje liten detalj. Inget gör sig av sig självt. Händerna, utan att skryta, det är vi på kansliet. Anpassningskurserna kräver också sin del, många olika ansökningar skall sändas, skrivelser till myndigheter skall på pränt och så skall kontakten hållas med folkhögskolorna, Siv Baglien gör ett fantastiskt arbete och anpassningskurserna har blivit mycket uppskattade.

Det känns fint att få komma tillbaka efter en välförtjänt semester och vara fullad med energi inför höstens aktiviteter.

Vi här på kansliet önskar er alla LARY-läsare en skön och vilsam sommar.

*Elise Lindqvist &
Birgitta Nyqvist* ■

☺
*Människorna är
självrupptagna och
otacksamma.*

Älska dem i alla fall.

Så vill vi gärna ha Ditt manus:

Artikel textmängd max 4 sidor normaltext.

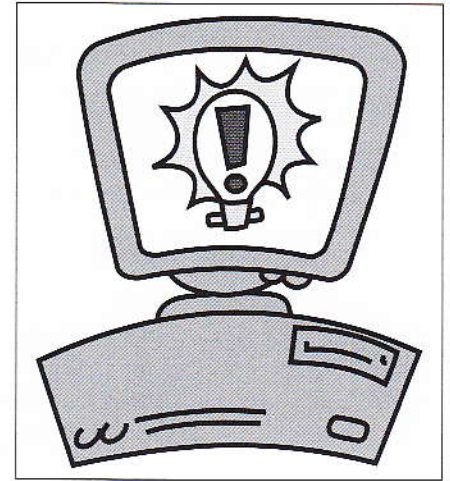
Använd gärna dator eller skrivmaskin.

Om Du använder dator så bifoga gärna en diskett som innehåller Din artikel. Ange vilket ordbehandlingsprogram Du har använt.

BILDER behövs! Märk bilden på baksidan och ange om Du vill ha bilden i retur.

Uppge Din adress, telefon och fax om vi behöver kontakta Dig

Välkommen med bidrag! ■

Treårigt projekt med stöd från Laryngfonden

Karolinska institutet, Huddinge sjukhus Logopedi och Foniatri, betr. professor Britta Hammarberg och logoped Elisabet Lundström har genom Stiftelsen Laryngfonden erhållit 788.638 kronor till ett röstprojekt.

Syftet med projektet avser att utvärdera röstfunktionen hos personer med larynxcancer. Britta och Elisabet avser dels att undersöka

rösten hos de personer som strålbehandlats på grund av mindre/medelstora larynxtumörer, dels att undersöka den nya röstkällan hos personer som till följd av laryngektomi förlorat sin normala stämbandsröst och istället hänvisas till att använda matstrupsmyningen för sin röstbildning.

*Gun-Marie Larsson, ordförande
Stiftelsen Laryngfonden* ■

Informationsdag i Uppsala

Fredagen 13/12-96 inbjöd Uppsala Laryngförening och Talhandikappades förening i Uppsala till en sammankomst. Denna ägde rum på Kungsgårdets sjukhus. Logoped Inga Svanfeldt var närvarande och medlemmar i ovan nämnda föreningar.

Man berättade för varandra om respektive föreningars målsättningar och aktiviteter.

Det var nyttigt för båda parter med information om de olika handikappen och personalen på Kungsgårdets sjukhus hade speciellt ordnat så att vi fick njuta av ett Lucia-tåg med vacker sång.

Efter några timmars samvaro var vi alla nöjda och begav oss hem i vintermörkret med vacker luciasång i våra öron.

Gunilla Beling ■

Avvaktande om tandvården – men självriskan dubbleras

Tandvårdsförsäkringen blir kvar i sin nuvarande form. Den särskilda satsningen på kroniskt sjuka och funktionshindrade skjuts på framtiden.

Självriskan höjs den 1 oktober från 700 till 1300 kronor.

1999 kommer en omfattande omstrukturering av tandvårdsförsäkringen att genomföras. I samband med den införs även ekonomiska subventioner för vissa patientgrupper som på grund av sjukdom, medicinering eller funktionshinder riskerar att få dålig tandhälsa.

Källa: HSO Nyhetsbrev 3/97 ■

EFTERLYSNING

En dam har vid några tillfällen frågat mig efter möjligheten att få fram en liten visselpipa. Hon har en idag som hon kom över för ett antal år sedan via förbundet.

Men allting slits med åren, även damens visselpipa, hon har lagat den några gånger.

Varför är en visselpipa så viktig?

Eftersom damen liksom övriga larynger inte kan göra sig hörd använder hon sin visselpipa som kommunikationsmedel vid fritidsaktiviteter t ex svamp och bärplockning.

Varför just denna visselpipa?

Jo den är liten, lätt och lättblåst, den lilla luft en laryng har i munnen räcker för att få ljud i visselpipan.

Är det någon av läsarna som känner till varifrån denna visselpipa kommer eller vet var man kan köpa den?

Har ni något tips så slå en signal till redaktionen eller SLFs kansli.

Per-Arne Herbertson ■

Skolinformation om tobak

Sedan många år har vi på Centralskolan i Tidaholm en temadag om ANT som ett led i vår drogundervisning. Innehållet utformas av en grupp lärare samt skolsköterskan.

Som utgångspunkt har vi då den utvärdering som varje elev gör som avslutning på temadagen. Ett önskemål som eleverna framfört tydligt är att de vill träffa personer som talar utifrån egna erfarenheter. Vi upplevde att det var svårt att få information om tobakens skadeverkningar på det sätt eleverna önskade. Vi hade tur och fick tips från en annan skola och på så sätt kom vi i kontakt med Per-Arne Herbertson. Den 5 maj i år hade vi besök av honom och det är tredje året i rad som vi haft detta uppskattade inslag på vår ANT-dag.

Många elever skriver på utvärderingen att "robotmannen" gjorde det starkaste intrycket på dem, så vi hoppas vi kan få Per-Arne till skolan även nästa år.

Inger Wedberg Larsson
Centralskolan, Tidaholm ■

Informationsträff i Karlstad

FOTO: PER-ARNE HERBERTSON

Sten-Ove Petterson kontaktperson i Värmland och logoped Erna Gustafsson.

Ännu en gång fick vi den 15 april möjlighet att kalla opererade i ÖNH-området till en informationsträff detta tack vare bistånd från personalen på Centralsjukhuset i Karlstad med logoped Erna Gustafsson i spetsen vilken vår kontaktperson i Värmland, Sten-Ove Petterson, har ett gott samarbete med.

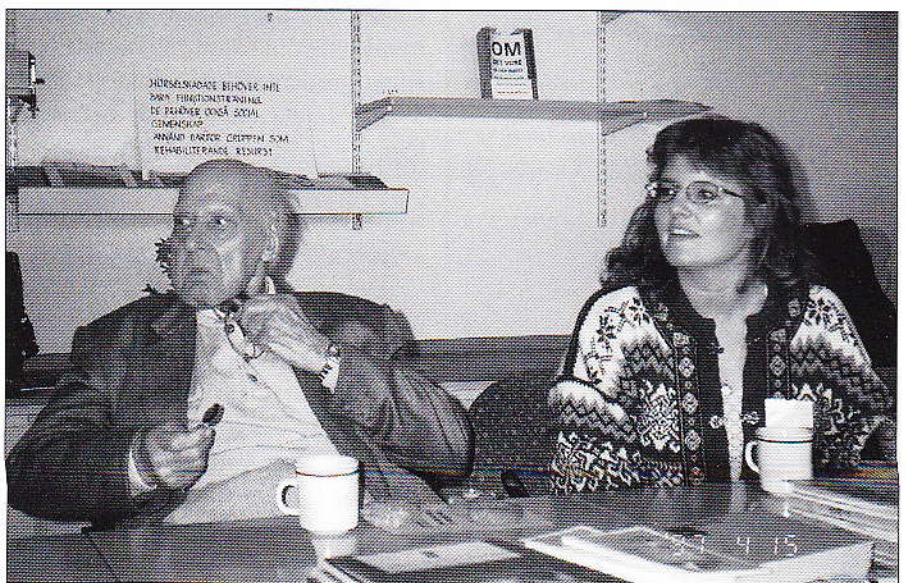
De som kom till träffen var larynger med anhöriga några munhåleopererade lyckades vi inte få med. Däremot knöts nya kontakter med tandvården inom sjukhuset

vilket vi hoppas skall ge oss möjligheter till nya patientkontakter vad gäller munhåleopererade.

Med på träffen var även ATOS och Gibeck som informerade om sina produkter vilket jag ser som positivt, det är av stor vikt att de får kontakter med brukarna. (Det är ju vi som kan problem och fördelar.)

Ett tack till Erna Gustafsson och övriga för att ni ställer upp på oss och vi hoppas på goda framtida kontakter.

Per-Arne Herbertson ■

Folke Gustafsson med assistent. Folke 80 är och rullstolsbunden visade ett enormt intresse.

Rättigheter eller almosor –

Hur behandlas människor med funktionshinder i vårt samhälle?

Denna och många närliggande frågeställningar skall vi nu söka svaren på i en utredning som socialministern nyligen tillsatt. Jag kommer att som särskild utredare ansvara för arbetet. Birgitta Magnusson vid socialdepartementet blir huvudsekreterare.

Enligt direktiven skall vi inrikta vårt arbete på att kartlägga och analysera bemötandet av människor med funktionshinder. Vi skall bl a se över hur kraven på valfrihet, inflytande och information respekteras inom viktiga områden som sjukvård, rehabilitering, socialförsäkringssystemet och socialtjänsten. Inget hindrar att vi också studerar bemötandet ute i samhället t ex inom skolan, allmänna kommunikationer osv. En annan intressant sida av arbetet blir att studera hur det kollektiva bemötandet ser ut. Det kan då gälla tillgänglighet i miljön och utformningen av service och verksamhet. Arbetet skall avslutas i juni nästa år.

Direktiven är skrivna på ett sådant sätt att vi har tämligen stor frihet i utformningen av vårt arbete. Det innebär att vi också kan använda okonventionella metoder

både när vi inhämtar information om läget och i fråga om att sprida resultaten. Vi vill också arbeta öppet och utåtriktat och skapa en debatt i här frågan.

För att få en sann och aktuell bild av hur människor med funktionshinder behandlas kommer vi, särskild i inledande skedet, att arbeta nära handikapporganisationerna. Vi hoppas bl a med deras hjälp finna grupper och tillfällen, där vi kan stimulera människor att berätta för oss om sina erfarenheter. En tanke jag har, är att vi skall koncentrera oss särskilt på människor som nyligen blivit funktionshindrade och människor som har omfattande funktionshinder. Detta skall vi emellertid först diskutera med representanter för handikapporganisationerna.

Vi vill också redan nu inbjuda enskilda människor att höra av sig till oss, om man känner att man har något viktigt att berätta om hur man blivit bemött. Skriv i så fall till oss och skriv kortfattat men på ett sådant sätt att vi förstår vad det handlar om. Vi kommer därefter att bearbeta det inkomna materialet och ta kontakt med så många

som möjligt. Sannolikt kommer vi senare att annonsera i handikapp-tidskrifterna med en påminnelse om vårt intresse för enskildas berättelser.

Om du vill skriva redan nu kan du göra det till, Utredningen om bemötande av personer med funktionshinder, Socialdepartementet, 103 33 STOCKHOLM (fax 08-781 04 83).

Slutligen: Frågan om hur vi som funktionshindrade bemöts i olika sammanhang är viktig. Nedsättande eller kränkande behandling, brist på ansvarstagande, ändlöst bollande mellan myndigheter etc kan medföra att i och för sig goda avsikter från beslutsfattarnas sida förstörs, livskvaliteten försämras och självkänslan hos människor med funktionshinder kränks. Därför är det viktigt att använda det här tillfället till kartläggning och analys. Vi måste avslöja och undanröja de faktorer som skapar ett negativt eller nedsättande bemötande mellan människor som i grunden skall vara jämlikar. *Hjälp oss med den uppgiften!*

Bengt Lindqvist

Sol
och
Vår

*Hon kom som en eld genom sjukhusets fönster
och spred ut behagen i gyllene mönster,
med blommor i hatten och glitter i kjolen
hon stod där och fnittrade: Här kommer solen!*

*Hon kysste professorn med utsökt grandessa,
när han låg i startgropan, färdig att stressa.
Han såg sig i spegeln och ordnade slipsen
och gjorde ett hjärta med pil, mitt i gipsen.*

*På avdelningen tog de tempen i valstakt
och allt blev förhoppningsfullt, vänligt och ljuslagt,
de sa att de finaste plåstret på såren
det är ju i alla fall SOLEN och VÅREN!*

*En glad och solig Vår önskar jag Dig
och övrig personal på Ö.N.H.*

Årsmöte hos Sydöstra Laryngföreningen

Den 1/3-97 höll Sydöstra Laryngföreningen sitt årsmöte på Smålandsgården. Det blev ett välbesökt årsmöte som gästades av SLF:s ordförande Bo Persson, SLF:s föreningskonsulent Per-Arne Herbertson samt HSO Östergötlands ordförande Ingvar Svedin vilken även fungerade som ordförande för årsmötet med Kerstin Carlsson som sekreterare.

Britt-Marie Nysten invaldes som styrelseledamot och efterträder Ann-Britt Eriksson som avböjt omval. Två nya styrelsesuppleanter blev invalda, Ingegärd Andersson och Inga Thorman.

Vid genomgång av verksamhetsberättelsen kunde noteras en liten ökning av medlemsantalet. Att vi informerat vid ett flertal tillfällen i skolorna, att informationen till patienter på Universitetssjukhuset fortgår som vanligt och att samtalsgrupperna arbetar oförtrutet.

Enligt kassarapporten är vår ekonomi tillfredsställande.

Verksamhetsplanen visar att vi

kommer sprida våra medlemsmöten så att alla medlemmar inom vårt område skall få möjlighet att komma till föreningens möten. Fyra möten är planerade under året förutom styrelsemöten vid behov. Vi skall genomföra en rehabiliteringskurs på hotell Ekoxen i samarbete med personal från ÖNH kliniken på Universitetssjukhuset i Linköping. Då kommer patienter som glossektomerat eller strålskadats under senare år och ej är medlemmar i föreningen att inbjudas. Detta i hopp om att fler skall knytas till föreningen.

Ann-Britt slutar med styrelsearbetet

Till föreningens årsmöte hade Ann-Britt Eriksson avböjt omval. Då hon nu slutar sitt arbete inom styrelsen kan hon se tillbaka på ett tjugofemårigt arbete inom styrelsen. Ann-Britt var en av initiativtagarna till föreningens bildande 1972. Hon har allt sedan dess varit

styrelseledamot och innehaft alla förtroendeposter. Från 1972 till 1983 var Ann-Britt kassör, 1983 övertog hon ordförandeposten vilken hon hade fram till 1989. De senaste fyra åren har hon varit vår sekreterare.

Vi inom Sydöstra Laryngföreningen är djupt tacksamma för allt arbete som Ann-Britt lagt ned under alla dessa år i vår förening och önskar henne allt gott.

Nils ■

Ann-Britt Eriksson

Ny ordförande för Handikappförbundens Samarbetsorgan

Lars Lööv ny ordförande för HSO.

Vid årsmötet 22 maj 1997 slutade Margareta Persson som HSO:s ordförande för att börja ett nytt och spännande uppdrag. Från Svenska Laryngförbundet vill vi önska dig lycka till och tacka för det arbete du utfört under dina år i HSO.

Till ny ordförande i HSO valdes Lars Lööv idag verksam inom FUB. Lars är 32 år och har god kunskap om handikappfrågor och dess problem varför vi från SLF säger lycka till och vi hoppas på ett gott samarbete.

Per-Arne Herbertson ■

Margareta Persson som nu lämnar HSO.

Eslövs Folhögskola en borg för SLF

Så har det återigen varit vår återkommande och efterlängtdade vecka på Eslövs folkhögskola.

Som vanligt var det underbara dagar med ytflykter för att lära känna det vårfagra Skåne, keramikarbeten och det mycket omtyckta sidenmåleriet.

Efter sammanställning av kursutvärderingen var det bara att notera den rörande enigheten om att detta varit en underbar vecka som man sent kommer att glömma. Uppläggningsen av kursen var bra, där fanns läkare, kurator och logoped som var väl förberedda och gav oss svar på de frågor vi framförde. Tyvärr blev det litet dåligt med tid beroende på att läkaren måste åter till Lund för att delta vid en operation. Som vanligt var lärarna helt perfekta att lyssna till och så får man ju inte glömma all den goda maten som husmor bidrog med.

Vad som saknades i år var datautbildningen men det återkommer.

Alla hoppas på en fortsättning med våra kurser på Eslövs Folkhögskola trots att skolan får en rektor då Kjell går i pension. Kjell har dock lovat att finnas till hands om vi så önskar.

Siv Baglien ■

Kursdeltagarna i det vårfagra Skåne.

Röstgenerator eller talventil?

Vid några tillfällen har jag träffat sjukhuspersonal som frågat mig varför jag fortsätter att använda röstgenerator när det nu finns den modernare talventilen. När jag blev opererad hade man inte börjat med talventilen i Örebro. Då måste jag ju först ställa mig frågan har det gått mode i sjukvårdsutvecklingen? Varför skall man byta när man har något som fungerar bra?

Varför jag inte byter finns flera anledningar till som jag tror att frågeställarna inte tänkt på. Även om det är en enkel operation att få

en talventil så är det ju ingen garanti att det kommer att fungera för mig. Det finns de som opererat in ventilen i efterhand och fått problem likväl som att det finns de som är mycket nöjda. Jag tycker att min hälsa idag ligger på topp så den vill jag inte riskera, liksom att jag tvivlar på att jag kan hålla mitt nuvarande tempo vad gäller föreläsningar om tobaksskador i skolorna. Detta arbete är idag en viktig livsnerv för mig.

Nästa anledning är att jag återigen får byta identitet, för sex år

sedan fick jag en "ny röst" och blev en "ny person". Det var för mig mycket jobbigt och jag vill inte utsätta mig och övriga i familjen för ett nytt identitetsbyte som övergång till talventil skulle medföra.

Jag tycker det är fel när man får höra att "jag pratar med dig när du fixat ventil". Låt oss som varit opererade i några år använda våra "flintaprylar" och acceptera oss som vi är.

Per-Arne Herbertson ■

Reserapport från SLFs förtroendeläkare

Jag har med stöd av Laryngfonden fått möjligheten att delta i det 43:e årliga mötet i The Society of Head and Neck Surgeons i Canum, den 10-12 april 1997. Jag har, vilket framgår av mitt engagemang som förtroendeläkare i Laryngförbundet, ett alldeles särskilt intresse för patienter med elakartade tumörsjukdomar i huvud- och halsområdet och då särskilt struphuvudet.

Man kan säga att även om huvud- och halskirurgin från början utvecklats i Europa så har efter andra världskriget den främsta utvecklingen skett i Förenta staterna. Det sällskap som nu ordnat sitt årliga möte grundades i början på 1950-talet av dr Hayes Martin, som får betraktas som en av den moderna tumörkirurgins fäder. Man har haft som princip att samlas regelbundet för att redovisa framsteg inom området huvudhalskirurgi.

Mötet avhölls i år på Fiesta American Coral Beach Hotel, som ligger i det nyuppförda Cancun, som är en turistort utan närmare anknytning till den mexikanska kulturen. Denna finns dock väl representerad i området omkring Cancun, när Maya-folket hade sin blomstring fram till omkring år 1500, och har lämnat efter sig imponerande byggnadsverk. Jag och docent Magnus Lind från ÖNH-kliniken, Karolinska sjukhuset, fick tillfälle att studera dessa lämningar av en gammal kultur.

Det vetenskapliga mötet började den 9 april kl 18,30 med en mottagning och många välkända ansikten syntes. Torsdagen den 10 april började det egentliga arbetet kl 06,45 varpå de vetenskapliga redovisningarna tog sin början. Mötet var organiserat så att inga parallella sessioner hölls utan enstaka föredrag följdes av enskilda och paneldiskussioner. Huvudämnet på torsdagen var grundvetenskapliga problem, exempelvis den roll kärlnybildning kan ha i en tumörs tillväxt och hur man med hjälp av markörer kan bedöma

en enskilds tumörs svårighetsgrad genom att studera kärlnybildningsmönstret. En viktig sådan faktor kallas Vascular Endothelial Growth Factor, förkortat VEGF, och kan ha stor prognostisk betydelse i framtiden. Samma dag hölls också ett större föredrag till minne av grundaren Hayes Martin, som behandlade den roll en faktor som kallas P 16 och som är en tumorsuppressorgen kan ha för att avslöja tumörprogression inom huvud- och halsområdet. Föredraget kom från John Hopkins University i Baltimore, där det finns en grupp under ledning av David Sidransky som är världsledande på just detta område. Inom ÖNH-kliniken, Karolinska sjukhuset, har vi en tumörforskningsgrupp som arbetar med likartade problem, och det var högintressant att få del av den amerikanska gruppens erfarenheter.

Stor uppmärksamhet rönt ett utomordentligt välformulerat föredrag av Sällskapets nuvarande ordförande John Saunders, vilket angav grunderna för de genetiska störningar som ibland kan ge upphov till cancer inom huvud- och halsområdet. Av andra intressanta informationer som man kunde tillgodogöra sig var en panel som rörde operation av spottkörteltumörer och en panel som diskuterade samtidig kemoterapi och strålbehandling vid avancerade cancerformer inom området.

Sammanlagt under tre dagars intensivt förhandlande presenterades 62 separata vetenskapliga rapporter och samtidigt pågick en s k posterutställning med 50 rapporter. Det var alltså en stor mängd information man hade att tillgodogöra sig och min uppfattning är att mötet var mycket väl värt att besöka. Jag vill samtidigt framföra mitt varmaste tack till Laryngförbundet och Laryngfonden som gjort denna resa möjlig.

Richard Kuylenstierna
Docent, överläkare ■

INFORMATION OM NYHETSBYRÅN IKAPP

Vi är tre journalister som arbetar i ett arvsfondsfinansierat projekt under Handikappförbundens samarbetsorgan. Vi ska sköta central bevakning åt våra medlemsförbund; åt tidningarna, kanslierna och enskilda medlemmar (med tillgång till dator och modem). De områden vi ger oss på är centrala och berör många människor med funktionshinder, oavsett diagnos.

Text socialförsäkringssystemet, förtidspensioner, lönebidrag och andra arbetsmarknadsfrågor, diskriminering, vård, assistans.

Nyhetsbyråns tillkomst är ett sätt att möta den allt snabbare takt som finns i samhället, inte minst när det gäller att fatta beslut. Texterna kommer vara korta och läggs ut så fort som möjligt på databasen HI.

Vi tror att våra mottagare är av två slag; en mindre datoriserad grupp och en majoritet som hellre vill hålla i ett papper och allra helst i en tidning.

Nyhetsbyrån är en service åt tidningar. Vår förhoppning är att det ska bli samordningsvinster, att dubbelarbete undviks och att alla duktiga redaktörer som finns på medlemstidningar, centrala och lokala, ska få användning av våra texter. Tidningar utanför HSO ska kunna abonnera på nyhetsbyråns material.

Nyhetsbyrån drar igång i april. Vi som arbetar här är Eva Jansson (tidigare Allergia), Anders Åkerblom (tidigare SHT) och Elin Gardeström som är redaktör för HSOs nyhetsbrev (som kommer att fortsätta att ges ut som vanligt).

Frågor besvaras på:
telefon 08-616 08 00 eller via
e-post: elin.gardestrom@hso.se

Vi Hörs! ■

Information om Tobaksenheten vid Universitetssjukhuset, Linköping.

En ny enhet för tobaksavvänjning har startat vid Kardiologkliniken, US. Det har möjliggjorts genom stöd från Landstingets folkhälso-grupp. Tobaksenheten består av Björn Bergdahl, bitr professor och överläkare, pedagog Anne Göransson, projektledare Susanne Wärjers-tam samt sjuksköterskorna Pia Andersson och Astrid Ruuth.

Vi tar emot personer som vill sluta med tobak i alla former. Vi har inget remisstvång. Här ges en kort information om vår verksamhet.

Erfarenheten visar att informa-tion och egen kunskap om tobaken ökar viljan att stå fast vid ett beslut

att inte röka, snusa etc. Det är en fördel att bedriva rökstopp i grupp då deltagarna kan stödja varandra under den första tiden utan tobak.

Vi erbjuder ett program med gruppträffar för tobaksstopp. Detta inleds med ett enskilt besök där du tillsammans med en grupp-ledare går igenom ett frågeformulär om ditt tobaksbruk. Formuläret skicks hem till dig i förväg. Därefter träffas en grupp med en handledare vid sju tillfällen med en veckas mellanrum och senare tre uppföljningsträffar under det första halvåret. Under de två första veckorna blir du medveten om

dina vanor och tränar tips att ta till när tobaksbegäret kommer. Tobaksstoppet sker efter det tredje gruppmötet. Det finns ett särskilt ämne för varje träff. Vi kommer bl a att diskutera hur tobak påverkar kropp och själ och de stora hälso-vinsterna med ett tobaksstopp speciellt för hjärta, kärl och lungor.

Vårt program är begränsat till tobaksavvänjning och vi övertar inte medicinskt ansvar.

Har du frågor ring oss på tele-fon 013-22 21 94, 22 21 31 eller 22 21 04.

*Tobaksenheten, Kardiologkliniken
Universitetssjukhuset, Linköping* ■

Provox Stomafilter byter skepnad

pressreläse

Under augusti 1997 och framåt kommer Stomafilter fukt och värmeväxlare för Laryngektomerade (ATOS Medical), att levereras utan att filterkassetten medföljer plåstren. Nya beställningsnummer kommer att träda i kraft som innebär att plåstret och filterkassetten beställs var för sig. De gamla beställningsnumre-na kommer att gälla ytterligare en tid men leveransen kommer då bestå av en förpackning plåster (enbart) samt en förpackning Normal filterkassett.

Detta innebär en del fördelar för användarna efter-som plåstret mer och mer börjar användas till annat än den Normala filterkassetten. Den nya HiFlow fil-terkassetten för fysisk aktivitet och anpassning till motståndsandning (se annons sista sidan) kommer således enbart att finnas som separat kassett varför antalet nya beställningsnummer bara blir ett (istället för ytterligare sex om den ingått i alla plåstertyper).

Duschskyddet (ShowerAid) passar bäst med

FlexiDerm som då kan beställas separat utan kassett.

En del använder sk tracheostomavalv (Handsfree) och de kan då beställa FlexiDerm som har bäst klis-teregenskaper, utan kassett i. Som synes blir det då ett mycket mer flexibelt system.

I samband med denna förändring, ändras även design och storlek på kartongerna. Totalt blir för-packningen ca 30% mindre vilket naturligtvis är bra ur miljösynpunkt (transport, materialåtgång, lag-ringsplats). Den blir lättare att återförsluta samtidigt som locket ej riskerar att öppna sig ofrivilligt.

Även påsarna i vilka produkterna är förpackade har fått en ny design så att det klart och tydligt fram-går vad de innehåller.

För mer information kontakta:
ATOS Medical, Box 183, 242 22 Hörby
Tel 0415-198 00, fax 0415-198 98.

Så vill vi ha Din annons!

Annonsera gärna i LARY.

Priset för en 1/1 sida 4000:-,

1/2 sida 2000:-,

1/4 sida 1000:-.

Skicka annonsmanus eller färdig helsida till:

Tidningen LARY

Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14, 170 73 SOLNA

Önskar Du hjälp med att utfor-ma Ditt annonsmanus så anlitar vid skickliga medarbetare. Hör gärna av Dig för närmare information.

Välkommen med annonser! ■

Seminarium, 30 års jubileum och riksstämma 1997

Vi skall värda och vara rädda om våra traditioner. Detta värnar Svenska Laryngförbundet om och arrangerade för femte året i rad en välbesökt seminariedag i anslutning till riksstämman. Under seminariedagen fick vi lyssna till sakkunniga föreläsare som bl a informerade om ett antal projekt inom sjukvården vilka syftar till att förbättra omhändertagandet av våra medlemmar både under vårdtiden och tiden därefter. Flera av dessa projekt finansieras helt eller delvis med medel från Stiftelsen Laryngfonden.

Efter en lärorik dag inleddes aftonens jubileumsfirande med uppvaktningar från de Nordiska Laryngförbunden, SLFs föreningar, läkemedelsföretagen, BDO m.fl. Som ordförande för Svenska Laryngförbundet kände jag mig angenämt överraskad över alla

hyllningar och tacksam över de positiva erkännande som kom vårt förbund till del.

Aftonens höjdpunkt för mig som ordförande var nöjet att få överlämna hedersmedlemsbevisen till medlemmar som verkligen gjort sig förtjänsta av denna utnämning, nämligen Eric Hermansson Göteborg, Majny och Sven Eriksson Uppsala, Christina Danbolt Linköping, Harriet Pettersson Örebro samt Torsten Andersson Västerås som tyvärr ej kunde närvara kommer att tilldelas utmärkelsen vid Västerås-föreningens nästa möte.

Alla uppskattande tal under måltiden, Per Stjärnes suveräna "taktpinne" och dansmusiken från orkestern "Synliga" förgyllde verkligen tillställningen.

Dagen efter vidtog då riksstämman vilken inleddes med parenta-

tion över våra medlemmar som lämnat oss under året.

Stämman genomfördes lugnt och sakligt under Jan Saves ledning. En ny ledamot invaldes i styrelsen, Gunnar Schneider från Stockholmsföreningen vilken hälsades vederbörligen välkommen. Stämman avslutades med lunch varefter vi avtackade varandra och styrde kosan hemåt.

Jag vill gärna avsluta min korta sammanfattning av vårt seminarium och vår riksstämma med ett tack till Gun-Marie Larsson som ansvarade för seminariet och till riksstämmans handläggare, vår kanslipersonal, samt slutar med att önska Er alla en riktigt skön sommar.

*Bo Persson, Ordförande
Svenska Laryngförbundet ■*

Revisor Jan Nyström BDO i gemytlig samvaro.

Birgit Blange och Åke Amnelius i samspråk.

SLFs ordförande Bo Persson tillsammans med nyutnämnda hedersmedlemmarna.

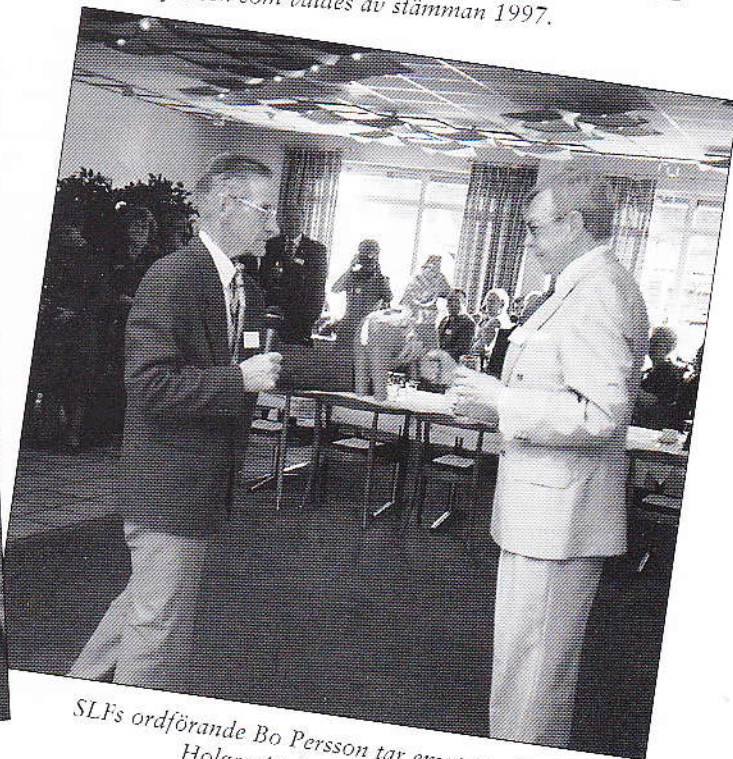
Eric Hermansson, Göteborg i samtal med Ingegerd Bengtsberg, Stockholm och Gösta Sternbåge, Göteborg.

Styrelsen som valdes av stämman 1997.

Revisor Thomas Näsfeldt BDO ser ut att trivas i vimlet.

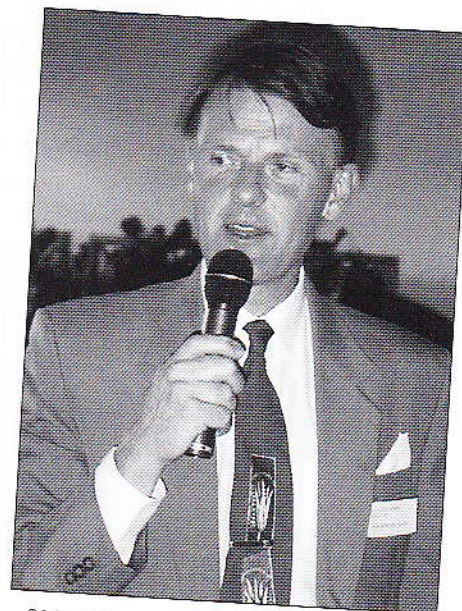
SLFs ordförande Bo Persson tar emot en gåva av Holger Andersson, Dalarna.

Logoped Åsa Wickström i talarstolen.

Carl Anton, en värdefull medarbetare till SLF och Laryngfonden.

SLFs förtroendeläkare i berättartagen.

Konferens på Hotel Ekoxen, Linköping

Anordnad av Sydöstra
Laryngföreningen och
Öronkliniken,
Universitetssjukhuset i
Linköping.

Helgen 11 - 13 april anordnade Öronkliniken i Linköping tillsammans med Sydöstra Laryngföreningen en konferens för anhöriga och patienter som behandlats för tumör i munhåla/svalg. Deltog gjorde ett 50-tal personer.

Sedan två år tillbaka bedrivs en verksamhet med samtalsgrupper för patienter och anhöriga från Östergötlands län. Detta sker med stöd från Laryngfonden. De flesta patienter som behandlats i Linköping kommer dock från Kalmar och Jönköpings län och det var mot bakgrund av detta vi beslöt att anordna denna konferens med ett program liknande det som erbjuds i grupperna. Inbjudna blev också föreningens medlemmar.

Ett digert program, varvat med gruppdiskussioner, helpension på ett fint konferenshotell var vad som erbjöds och att döma efter ved de skrivit i kursvärderingen var alla mycket nöjda.

Fredagen fick de lyssna på när kurator Marie Gustafsson och sjuksköterskan Kerstin Carlsson på Öronkliniken presenterade verksamheten med samtalsgrupper. Representanter från Gibeck och ATOS presenterade sig och sina produkter och alla fick chans att fråga och titta på produkterna. Därefter föreläste en onkologläkare från Unversitetssjukhuset om strålbehandlingen. Dagen avslutades med god och gemensam middag.

Andra dagen inleddes med att överläkare Maciej Tytor från Öronkliniken höll en föreläsning om munhåle cancer. Detta var mycket uppskattat och många passade på att få svar på sina frågor. Sedan varvades dagen med flera föreläsningar och gruppdiskussio-

ner. Logoped Christina Danbolt föreläste om tal- och sväljsvårigheter och sjukhustandläkare Margareta Berndtsson pratade om vad som händer i munnen efter strålbehandling. Hon hade också med en mängd olika varuprover t ex fluor-tuggummi och sugtabletter. Innan middag denna dag avslutade vi med avslappningsövningar tillsammans med en sjukgymnast.

Sista dagen ägnades åt Laryngförbundet och Sydöstra Laryngföreningen. Förbundets verksamhet presenterades av ordf Bo Persson och konsulent Per-Arne Herbertson. Föreningens verksamhet presenterades av ordförande Nils Björck och kassör Ola Gardelin. Hela denna konferens resulterade i många nya medlemmar för föreningen och förbundet.

Ett stort TACK till er alla som såg till att kursen blev så lyckad!

Personalen vid Öronkliniken,
Linköping genom Marie
Gustafsson, kurator ■

Vad händer i en poliskontroll om man är opererad i öron-, näs- och halsområdet?

Den frågan fick redaktören vid ett samtal med en relativt nyopererad person.

Helt klart är att vi som är laryngektomerade, liksom många av dem som opererats för munhåle cancer inte kan blåsa i alkotesten. I övrigt skall det inte vara några problem om man själv har allting i ordning.

Skulle polisen av någon anledning kräva ett blodprov så får man själv stå för kostnaden om det visar sig att man har alkohol i kroppen. Visar provet att man är fri från alkohol är det polisen som får stå för kostnaden av provet.

Men helt klart är att skall man köra bil så skall man låta bli de "starka" dryckerna liksom att dessa drycker kan försämra för oss som drabbats av cancer i ÖNH-området.

Per-Arne Herbertson ■

Register skrämmer läkare

En arbetsgrupp skall studera hur ett läkemedelsregister som skyddar patientens integritet skall kunna utformas. Detta efter kritik från läkarkåren.

Registret är en del av läkemedelsreformen. Det ska användas till att få rätt landsting att betala för patientens medicin och där finns inga konflikter. Det är registrets andra användningsområden som det bråkas om.

Socialstyrelsen vill ha uppgifter om patientens sjukdom tillsammans med läkemedelsförskrivningen.

Deltagandet i detta register är frivilligt för patienten. Syftet är att studera hur läkare skriver ut medicin i olika diagnoser. Läkarkåren hävdar att detta hotar patientens integritet.

- Vi har inte fått så mycket reaktioner på det här av våra med-

lemsförbund. Jag tror att läkarna delvis är rädda för att bli granskade för hur de skriver ut läkemedel, säger Karin Lund, HSO.

Nu skall alltså nya förslag diskuteras, diagnoser kan t ex registreras med streckkoder.

Källa HSOs Nyhetsbrev 2/97 ■

Furusjön – ger Dig livslusten åter!

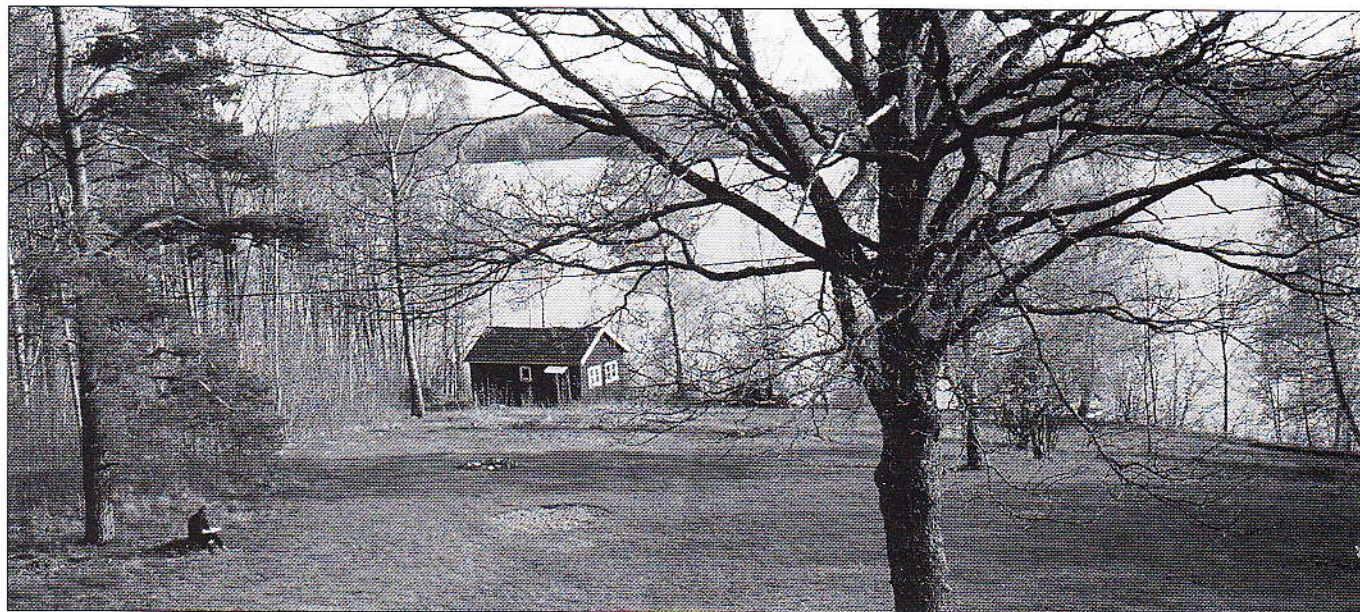

FOTO: LENA MARIJÄRGA

Utsikt från huvudbyggnaden mot Furusjön.

Jag arbetar till vardags som kurator på en öron- näsa - halsklinik.

I detta arbete har jag flera gånger under årens lopp medverkat till att patienter beger sig till Furusjön på en välgörande vistelse. (2 mil söder om Åmål).

Jag har ägnat stor omsorg åt att försöka finna "rätt" sorts patient, som jag tror kan tillgodogöra sig intensiv samtalsbehandling.

Med tiden har jag känt ett tilltagande behov av att med egna ögon se vad det är som är så fantastiskt med Furusjöns arbete. Alla mina remitterade patienter har varit oerhört nöjda, men för mitt fortsatta arbete blev det nödvändigt att ta reda på i detalj hur arbetet bedrivs.

Med stöd av Cancerfondens stipendium kunde jag så under tre dagar i maj delta i de avslutande dagarna av en grundkurs för cancersjuka som just pågick.

Man bedriver kurser i tre steg - grundkurs, fortsättningskurs och par-kurs. Grundkursen är på 10 dagar, övriga är på en vecka.

Samtal

Grunden i verksamheten är samtal – huvudsakligen i grupp - men även enskilt. Då gruppen består av max 14 patienter och man i samta-

len delar gruppen i två halvor blir det ett tryggt klimat och man känner att det går att anförtro sin tankar åt varann.

Avslappning

Under kvalificerad handledning ingår daglig avslappning som en annan mycket viktig beståndsdel. Även detta sker i grupp och till mjuk och behaglig musik lotsas man av avslappningspedagogen in i sitt innersta för att finna sitt immunförsvar och känna att "Hjälparna" mobiliseras i kroppen och håller sjukdom och smärta på avstånd.

Massage

Som en tilläggstjänst kan man få tillgång till massage, som av alla upplevdes ytterst välgörande. Även här ingick musik och tända ljus, vilket bidrog till en lugn och fin stämning.

Kosten

Maten på Furusjön är vegetarisk med inslag av fisk. Anledningen är att man tror att detta är en skonsammare kost för magen och man lägger ner stor omsorg på vacker, vällagad, GOD, omväxlande mat och även den mest skeptiska blir

faktiskt omvänd och uppskattar denna föda. Sen kanske man inte hemma kan lägga om helt och hållet men man har fått ett positivt alternativ/komplement.

Personal

Furusjön drivs av fyra eldsjälur med meriterna inom psykologi, avslappningsterapi, kost och massage. De finns till förfogande från frukost till kvällsmat, men kväll och natt är anläggningen personalfri. Detta innebär att man inte får vara sjukare än att man kan sköta sig själv med hygien, klädsel osv.

Aktiviteter

Den som inte är så bra att uttrycka sig under samtalspassen har andra möjligheter. Man målar, ritar, använder lera som uttrycksmedel och har även ett inslag av "frigörande dans". Här ser man alltid en häpnadsväckande utveckling, då den man minst anar riktigt kommer till sin rätt.

Naturen ligger utanför knuten, så skogspromenader i underbara omgivningar är en självklar aktivitet. Sjön finns att simma eller ro i och många försöker skriva ner sina upplevelser under den skapande anda som råder hela kurstiden.

Man får en känsla av att tiden används mycket intensivt. Mycket är schemalagt men däremellan sjunder det av samtal och andra aktiviteter.

Vem ska till Furusjön?

Den fråga jag främst ville ha besvarad var hur "idealpatienten" ser ut, som bör remitteras till denna anläggning.

Tyvärr – eller dessbättre – behöver vi inte göra det urvalet. Svaret är enkelt: alla cancerpatienter mår avsevärt bättre efter en sådan vistelse.

Den offentliga sjukvården har åtskilliga förtjänster men eftervård är inte den starka sidan. Allt fler landstingsstödda verksamheter försvinner och det som återstår får söka ekonomiskt stöd från annat håll.

Det finns landsting som sponsrar en kurs på Furusjön, men vanligast är fonder. Arbetsgivare kan gå in med hänvisning till deras rehabiliteringsansvar och Försäkringskassan kan i enstaka fall bevilja åtminstone del av kostnad.

Om det var längesedan Du behandlades för Din cancer men oron börjar komma smygande igen kan det vara skäl nog att söka sig hit. Det man är så duktig på är att ta tag i Dina innersta känslor, lyfta fram dem, vådra ut alla gamla otäckta tankar och leta upp något

positivt som vi istället kan bygga vidare på.

Inom gruppen hjälper man också varann och efter vistelsen har man en "pepkonsult" som man får ringa till närsomhelst och få fortsatt stöd av.

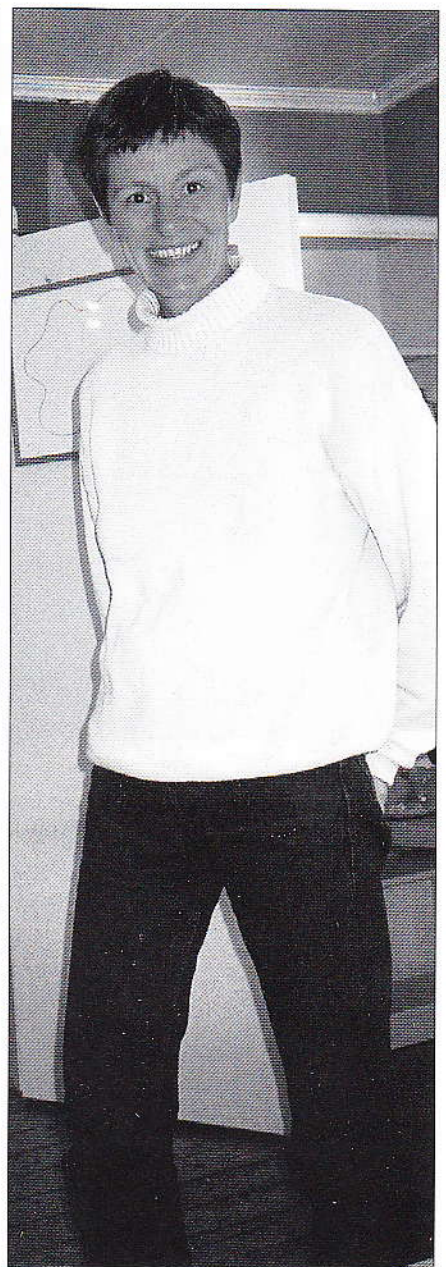
Furusjön är unikt!

Jag trodde möjligen att detta var en lokal variant av något som förekom lite varstans. Till min fasa inser jag nu att det inte finns någon enda anläggning med denna profil. Det finns institutioner med alternativa behandlingar där samtal utgör en mindre del. Här är själva poängen att man helt satsar på samtalet som metod att må bättre. Sälunda konkurrerar man inte med traditionell sjukvård utan kompletterar densamma.

Jag är djupt imponerad av det professionalism som präglar omhändertagandet och det var synnerligen berikande att få följa arbetet på nära håll. Det entusiastmerade mig att enträget jobba vidare med HELHETEN som ledmotiv i mitt arbete.

Var Du än bor, om Din cancer är framgångsrikt behandlad eller ej, om Du är gammal eller ung – sök Dig till Furusjön! Oavsett medicinskt status kommer Du att få en angenäm upplevelse.

Lena Marjavaara
kurator ÖNH Örebro ■

Bobo Jonilsson, grundare administratör och eldsjäl bakom Furusjön.

Gibeck LaryCare instiftar Resestipendium

Vi på Gibeck LaryCare vill gärna uppmärksamma Laryngförbundets 30-årsjubileum och instiftar härmed LaryCare Resestipendium.

Detta stipendium är tänkt att gå till en medlem som under året förtjänstfullt bidragit till föreningens utveckling eller verksamhet. Alla medlemmar är välkomna att söka stipendiet, eller föreslå någon föreningsbroder/syster som under året utmärkt sig.

Kandidaterna utses av varje lokalförening och skickas in till förbundsstyrelsen.

I december varje år samlas förbundsstyrelsen samt representant från LaryCare och går igenom kandidaterna och utser årets stipendiat.

Den första stipendiaten kommer att utses i december 1997.

Stipendiet täcker resa, logi och deltagaravgift för en person till något annat nordiskt landsmöte.

Med de varmaste jubileumshälsningar
LaryCare

Rehabilitering på Ekoxen

Under tre dagar, 11 - 13 april, anordnade Sydöstra Laryngföreningen en rehabilitering på Hotell Ekoxen i Linköping.

Inbjudan hade gått till våra medlemmar som behandlats för cancer inom öron-, näs- och halsområdet. Av personalen på ÖNH-avdelningen vid Universitetssjukhuset i Linköping fick vi hjälp att sända inbjudan till personer som inte var medlemmar i föreningen men behandlats för cancer i ÖNH-området. Vid anmälnings-tidens utgång kunde vi räkna in 32 medlemmar från föreningen och 20 icke medlemmar, siffror som vi är mycket nöjda med.

Efter välkomsthälsning informerade kurator Marie Gustafsson och sjuksköterska Kerstin Carlsson om ÖNH-klinikens samtalsgrupp. Onkologläkaren Gunnar Adell talade om strålbehandling. Gibeck LaryCar AB och ATOS MEDICAL AB informerade om sina produkter.

Lördagen började med att dr. Maciej Tytor gav en information om cancer i ÖNH-området och dess behandling. Därefter följde grupparbete fram till lunch, opererade och strålade i små grupper och anhöriga i grupper för sig. Ett omtyckt inslag i arbetet, där resonnementet verkligen frodades.

Några av deltagarna under grupparbetet.

Eftermiddagen inleddes av logoped Christina Danbolt som informerade om tal och sväljsvårigheter.

Vad som händer i munhålan vid strålbehandling redogjorde tandläkare Margareta Berndtsson för. Efter kaffepausen återupptogs grupparbetet. Dagen avslutades sedan med avslappningsövningar ledda av sjukgymnast Yvonne Lindbeck.

Då många deltagare inte var medlemmar i vår förening började vi lördagen med att presentera densamme lite mera ingående, liksom så presenterades förbundet av dess

ordförande Bo Persson och förbundskonsulent Per-Arne Herbertson. Som avslutning blev det genomgång av grupparbetet och utvärdering av kursen, vilket gav många positiva svar.

Detta med att inbjuda icke medlemmar var ett försök som vi kunde genomföra tack vare personalen från sjukhuset. Syftet med denna inbjudan var ju att kunna knyta fler till vår förening, för att på så vis kunna sprida kunskap och hjälp till fler drabbade och deras anhöriga. När kursen var slut kunde vi räkna in 16 nya medlemmar vilket vi är mycket glada över.

Då föreningen har svårt att få kontakt med patienter som glossektomerats eller strålbehandlats måste någon form av samarbete kunna bedrivas mellan sjukhus och förening, det samarbete som vi hade i samband med denna rehabiliteringskurs tycker vi var ett bra sätt och vi hoppas på fler tillfällen liksom att detta skall vara en bra väg för andra föreningar.

Sydöstra Laryngföreningen vill avslutningsvis framföra ett stort tack till föreläsare och personalen på ÖNH-kliniken som hjälpt oss att genomföra denna rehabilitering.

Nils Björck ■

Några av deltagarna under grupparbetet.

Rapport från en "Tobaksresa"

Att som läkare informera i skolor om tobak är ett mycket stimulerande uppdrag inte minst genom samarbetet med Laryngförbundet.

Första gången var oerhört nervöst. Det var ca sju år sedan på Alnängsskolan i Örebro. 300 elever i en fullsmockad aula. Det fanns möjlighet att sitta på podiet – tur! – kunde knappt stå! Rampfebern hade slagit till. Botemedlet blev att tänka: vad gör det om du gör bort dig! – tänk om en av tjejerna här låter bli tobak... Formeln fungerade och det har blivit många föreläsningar sedan dess.

Samarbetet med Laryngförbundet

Våren 1993 såg jag en tidningsartikel om Per Arne Herbertson. Han hade ett år tidigare drabbats av strupcancer. Nu ville Per-Arne varna ungdomar för rökning. Jag tog telefonen:

– Jo hej jag heter Matz och är lungläkare. Det är så att i morgon skulle jag till Hallsberg och prata om tobak...

– Jag ställer upp!

– Jag tror det är en 150 elever!

– Jag ställer upp!

– Det måste vara en tuffing tänkte jag dan efter på väg till SHELL-macken i Kumla.

– Kanske han drar sig ur...

Men Per Arne satt och väntade i sin bil. En Volvo tror jag det var (han byter ganska ofta). Lugn som en filbunke berättade han för eleverna om sin sjukdom och sin tobaksrökning. Den mannen har nerver av stål tänkte jag (långt senare bekände Per-Arne hur knäskälarna darrat likt skallerormar...).

Vi har sen dess informerat tusentals elever. Informationspaketet kallar vi för "Tobaksresa". Jag tar läkarperspektivet och informerar om fysiologiska, kosmetiska och andra effekter på kroppen. PA berättar också om hälsoeffekter men ur ett patientperspektivet, ja faktiskt även hur det är att vara anhörig. Per-Arnes far avled i lung-

emfysem 1986. (Gissa vem som då talade allvarsord med PA om rökningen...)

Använd hela paletten!

Vissa elever reagerar mest på saklig information om hälsoeffekter, andra behöver "skräckbilder" (dvs realistiska bilder om rökrelaterade sjukdomar). Kosmetiska effekter som "hårig tunga", fula tänder ingår liksom info om nikotinet beroendeframkallande effekter och lite om rökavvänjning. Tillsammans tror jag att vi lyckas få ett ganska komplett budskap som vädjar till både förnuft och känsla. På sistone har vi börjat experimentera med att dela upp i två grupper, en med bara flickor och en med pojkar. Intrycket hittills är att detta ger en mer avslappad atmosfär.

Hur stor nytta gör vår Tobaksresa? Ja det är svårt att utvärdera insatsen. Största nyttan är kanske att skolan inspireras att ordna temadag och på annat vis ta tag i tobaksproblemet (det är ett måste om vi ska komma till att vår insats bakas in i ett större insatspaket). Men visst märker vi av effekten ibland. Sist kom två flickor i 7:an (rökare) och tog PA i hand och sa: "Du har fått oss att tänka om". Sån't värmer!

Nu i april anordnade Laryngförbundet i samarbete med Tobakspreventiva Enheten/Lungkliniken vid Regionsjukhuset i Örebro en kurs som bl a handlade om att framföra ett budskap om tobak. Den blev mycket uppskattad. Jag och mina medarbetare vid Tobakspreventiva enheten blev

imponerade av den fighting spirit som deltagarna visade. Kanske några där eller du som läsare blivit inspirerad?

Hur våga?

Det kan vara en tuff uppgift om man inte är van att ha en stor publik. Några tips kan vara att börja i litet format t ex en hel eller kanske 1/2 klass, det ger chans att få igång dialog och komma elever in på livet. Det underlättar också om man hittar en lämplig parhäst, kanske en läkare eller sjuksköterska eller kanske en kompis i Laryngförbundet? Skolsköterskan är en nyckelperson som det brukar löna sig att kontakta. Bra diabilder och annat material kan man beställa från t ex Folkhälsoinstitutet. Det glunkades också om att Laryngförbundet hade planer att köpa in ett antal diabilspaket därifrån, så att den som vill komma igång kanske kan få låna. Finns fler funderingar om hur man kommer igång står säkert Per Arne Herbertson till tjänst. Dessutom kommer kursen som nämndes att ges igen. Lycka till alla blivande informatörer!

Till sist. Efter hundrade gången kan man ibland känna sig lite tjugig. Då hjälper det att tänka. Ja, du är nog en riktig papegoja men här är en ny publik. – tänk om en av tjejerna här låter bli tobak...

*Matz Larsson, läkare
Lungmed.-kliniken RSÖ
Chef, Tobakspreventiva
enheten RSÖ ■*

Fr v Matz Larsson, chef för TPE och bitr överläkare, sjuksköterskorna Gummellööv, Siv Karlsson och Monica Schwerin, klinikchef Marianne Alton, Lungmed.-kliniken RSÖ.

SLFs informatörsutbildning i Örebro

2-3 april 1997 var det återigen tid för två utbildningsdagar i Örebro.

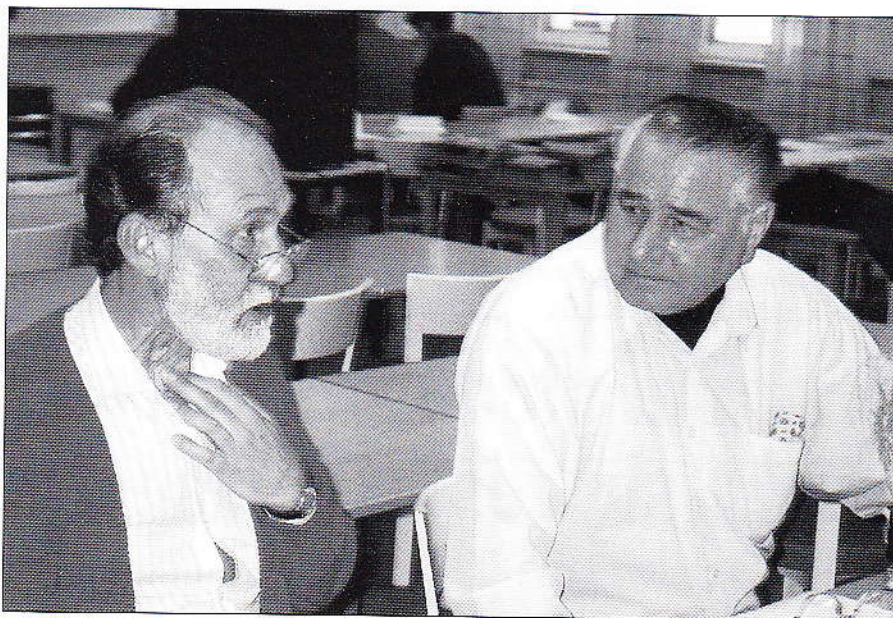
Naturligtvis låg tyngdpunkten på "antitobaksinformationen" eftersom rökning i de flesta fall är orsaken till vår sjukdom men denna gång infogades även de som informerar på sjukhusen och till dem som skall opereras.

Fjorton glada deltagare från de olika föreningarna deltog och aktiviteten var hög. Med inställningen "man blir aldrig fullärd" avverkades dessa dagar i god anda och i grupparbetet lärde man mycket av varandra. Bland deltagarna fanns de som aldrig varit ute på en skola för att informera om våra problem och rökningens följder och jag hoppas att vi som varit med en tid kunde ge er så mycket att ni känner en viss säkerhet.

De föredragshållare som medverkade dessa dagar gav mycket värdefull information vad gäller informationsteknik, förhållnings-sätt, tystnadsplikten, etik och tandvård.

Utöver de som finns på Tobakspreventiva enheten, RSÖ vill jag framföra ett stort tack till, klinikchef Marianne Alton, Lungmed.kliniken RSÖ, kurator Lena Marjavaara ÖNH-RSÖ, överläkare Björn Klingvall Röst och Talvårdskliniken RSÖ och tandhygienist Ingallill Järnsten Oral medicin RSÖ.

Per-Arne Herbertson
SLFs "antirökgeneral" ■

Bilderna visar några av de aktiva deltagarna.

Informationsmöjligheter

Vi i Gävleborg har fått projekt-pengar från Hälso- och sjukvårdsnämnden för att informera olika yrkesgrupper som på något sätt kan komma i kontakt med oss opererade.

Vi har besökt alla sjukhus, utom Gävle länssjukhus, där vi samlat de olika yrkesgrupperna inom vården och informerat om vårt handikapp och våra problem, och intresset har varit stort.

Nu besöker vi samtliga brandkårar och ambulanspersonal inom länet efter detta är tanken att vi skall besöka polisen och de skolor som har sjukvårdande utbildning.

Vi är tre personer som arbetar med detta och det finns hur mycket som helst att göra. Av dem som vi besökt har vi fått stor uppskattning för vårt arbete och det gör att informationsarbetet känns som ett rent nöje. Vi fortsätter så länge pengarna räcker.

Siv Baglien ■

Några av deltagarna vid informationen hos brandförsvaret.

Hej alla glada resenärer som tänkt sig resa till Ungern!

På grund av sjukdomsfall har vi tvingats att ställa in vår planerade resa till Ungern i april. Nu hoppas vi att kunna genomföra den under september 1997.

Vi reser den 15/9-97 och är borta till 29/9-97.

Är du intresserad av att följa med så anmäler du dig på talongen nedan.

Resan går genom Tyskland till vårt hotell i Ungern där vi stannar i 10 dagar för att få litet behandling, sol, bad och trevlig samvaro.

Med halvpension, några behandlingar, resa till Budapest blir priset ca 6.500:-/pers.

Blir vi många så sjunker priset vilket vi då återkommer till.

Vill du följa med så förfar du enligt följande: sänd in talongen

till: Siv Baglien, Oxtorget 1B, 826 32 SÖDERHAMN, samt sätt 1.000:- på pg 27 02 27-7589 senast 1/8-97.

Det resterande betalar du in

efter anmodan.

Frågor besvaras av:
Siv Baglien, Oxtorget 1 B
826 32 SÖDERHAMN
Tel 0270-164 59

Jag önskar deltaga på resan till Ungern

Namn:.....

Telefon:.....

Adress:.....

Postnr/ort:.....

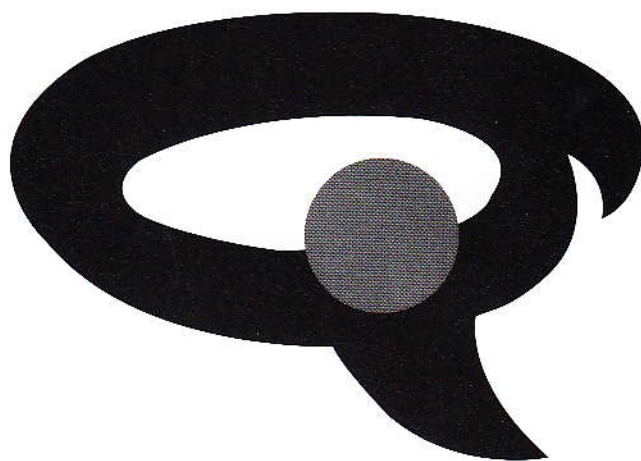
Medresenär

Namn:.....

Telefon:.....

Adress:.....

Postnr/ort:.....

Postgiro: 918258-5 Bankgiro: 5793-0661

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

– i kamp mot cancer

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering

för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Ansökan om bidrag insändes till:

Laryngfonden
Barks väg 14,
170 73 Solna

Svenska Laryngförbundets läns och regionalföreningar med kontaktpersoner

Falun: Larynföreningen Dalarna

Holger Andersson
Rådman sv. 27, 791 61 FALUN, Tel 023-160 95

Gävle: Laryngför. Gävleborg med Norrland

Siv Baglien
Oxtorget 1 B, 826 32 SÖDERHAMN, Tel 0270-164 59

Göteborg: Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 GÖTEBORG, Tel 031-42 30 28
Eric Hermansson
Gitarrg. 1, 421 41 GÖTEBORG, Tel 031-47 87 63

Halmstad: Hallands Laryngförening

Hilding Högstedt
Niklas Måns Väg 8, 269 39 BÅSTAD, Tel 0431- 693 05
Olle Hansson
Box 5054, 312 05 SKOTTORP, Tel 0430-201 31

Linköping: Sydöstra Laryngföreningen

Nils Björck
Mårdstigen 4, 590 30 BORENSBERG, Tel 0141-410 46

Lund: Södra Sveriges Laryngförening i Lund

Gert Hall, Kastvindsv. 2, 231 55 Trelleborg
Tel. 0410-149 52

Stockholm: Stockholms läns Laryngförening

Gösta Svahn, Färman sv. 8, 151 47 SÖDERTÄLJE
Tel 08-550 692 23

Uppsala: Uppsala Laryngförening

S:t Johannesg. 28, 752 33 UPPSALA. Tel 018- 56 09 36
Sven & Majny Eriksson, Ekbacken, Löt 740 11 LÄNNA
Tel 0174-220 84

Västerås: Västmanlands Laryngförening

Kaarlo Vuolle
Lerkärslg. 10, 723 51 VÄSTERÅS, Tel 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands län

Per-Arne Herbertson
Vinkelgatan 4, 692 36 KUMLA
Tel 019-57 18 86

S-län:

Sten-Ove Pettersson, Torp 11, 669 91 DEJE
Tel 0552-416 19

LARY

Nummer 2 ♦ Juni 1997

Svenska Laryngförbundet

RÄTTIGHETER ELLER ALLMOSOR *Sid 5*

SEMINARIUM, 30-ÅRSJUBILEUM OCH RIKSSTÄMMA 1997 *Sid 10*

FURUSJÖN GER DIG LIVSLUSTEN ÅTER! *Sid 7*